

RESUMÉ.

Vznik a působení Církve československé v katolických farnostech českobrodského regionu v letech 1919 – 1924.

Předkládaná diplomová práce je pokusem o zmapování složité situace, ve které se ocitla katolická církev na začátku dvacátých let dvacátého století ve spojení s protikatolickými náladami v tehdejší společnosti a vznikem Církve československé. Diplomová práce danou problematiku řeší z pohledu regionálního, týkajícího se Českobrodsko.

Hluboká krize způsobená válkou umožnila konstituování samostatného státu, avšak římskokatolická církev se potýkala s dědictvím austrokatolicismu, který vyvolal odpor většiny českého obyvatelstva. Tento odpor s sebou nesl důsledky spočívající v přechodu části obyvatelstva k bezvěrectví a další části k nově se formující Církvi československé. Ta vznikla díky působení radikální frakce kněží, kteří se odštěpili od reformní Jednoty katolického duchovenstva poté, co byly její reformní snahy katolickou církví potlačeny.

Na Českobrodsku se projeví všechny problémy, které provázely vznik Církve československé v celých tehdejších Čechách. Byly to protikatolická shromáždění, nevybíravá agitace, vylepování protikatolických plakátů, různé výtržnosti, zabírání katolických kostelů a pokusy o ně, náboženské nepokoje, odpady kněží atd... Ve farnosti Přerov nad Labem a Semice dokonce katolická farnost dočasně zanikla, když její duchovní Václav Kára, spolu s drtivou většinou farníků přešel k nové církvi.

Je nespornou zásluhou tehdejší Okresní správy politické, že dokázala svým, na jednu stranu alibistickým a opatrným, a na druhou stranu v některých případech rozhodným a nekompromisním jednáním zabránit vážnějším střetům mezi příslušníky obou církví a jejich duchovními. Stejnou zásluhu má i čsl. farář Václav Kára.

Václav Kára měl velikou zásluhu i na tom, že v popisovaném regionu byla Církev československá v získávání věřících tolik úspěšná. Její úspěchy v regionu byly vysoce nadprůměrné i z hlediska celostátního, když již v roce 1921 činil počet jejích věřících přes 5 tisíc ku zhruba 19 tisícům katolíků a postupem času se ještě dále rozrůstal.

Katolická církev nepřečkala tuto dobu bez problémů. Mimo značný úbytek věřících byla nucena získat zabrané kostely a faru zpět, zamezit pokusům o zabrání dalších v jiných obcích a hlavně obnovit zaniklou farnost v Přerově nad Labem a Semicích. To se jí podařilo pomocí „kněze humanisty“ Františka Blaťáka, i když ve farnosti ztratila 1685 farníků. Zabrané kostely a faru získala zpět díky Blaťákovu nástupci Františku Samkovi, který však

pro dosažení svého cíle používal dost nevybíravé metody, jimiž ve farnosti ztratil jakékoliv sympatie odpadlíků a jimiž způsobil i náboženské nepokoje.

Českému Brodu a Škvorci se podobné problémy vyhnuly proto, že správní orgány v Českém Brodě nové církvi velice ochotně propůjčovaly místnosti pro bohoslužby a ve Škvorci příslušníkům Církve čsl. k bohoslužbám propůjčovala svůj kostel Církev českobratrská evangelická.

Práce je založena hlavně na využití archivních materiálů a dostupné literatury. Je příspěvkem k objasnění tehdejších, dosud nezmapovaných událostí z regionálního pohledu.